

Delårsrapport 3. kvartal 2017

SpareBank 1 Forsikring AS

SpareBank

SpareBank 1 Forsikring AS

Styrets beretning per 3. kvartal 2017

SpareBank 1 Forsikring AS oppnådde et totalresultat på 394,7 mill. kroner per tredje kvartal 2017. Forvaltningskapitalen økte med 11,2 % siden årsskiftet til 52,3 mrd. kroner. Premieinntektene økte med 22,7 % i forhold til samme tid i fjor.

Hovedtall fra regnskapet

Resultat

Selskapets resultat etter skatt ble 394,7 mill. kroner, mot 371,6 mill. kroner på samme tid i fjor. Finansresultatet ble forbedret i forhold til fjoråret, mens risikoresultatet og administrasjonsresultat ble svakere.

Premieinntekter

Brutto premieinntekter eksklusive tilflyttet kapital ble 4.547 mill. kroner etter tredje kvartal 2017, mot 3.695 mill. kroner etter tredjekvartal forrige år. Dette tilsvarer en økning på 23,1 %.

Overføring av premiereserve fra andre selskaper utgjorde 1.407 mill. kroner ved utgangen av tredje kvartal 2017, mot 1.189 mill. kroner på samme tidspunkt i fjor.

Fordeling av premieinntekter:

Beløp i mill. kroner	Per 30.09.17	Per 30.09.16
<u>Tradisjonell forsikring:</u>		
Individuelle pensjonsforsikringer	381	331
Individuelle kapitalforsikringer	589	561
Ulykkesforsikringer	243	225
Gruppelivsforsikringer	577	588
Kollektive rente- og pensjonsforsikringer	599	454
<u>Forsikring med investeringsvalg:</u>		
Individuelle pensjonsforsikringer	26	18
Individuelle kapitalforsikringer	204	113
Kollektive rente- og pensjonsforsikringer	1.928	1.405
Sum brutto forfalte premieinntekter	4.547	3.695
Overførte premiereserver	1.407	1.189
Avgitt gjenforsikringspremie	-157	-159
Premieinntekter for egen regning	5.797	4.725

Forvaltningskapital

Selskapets forvaltningskapital steg med 5.262 mill. kroner siden årets begynnelse og var 52.296 mill. kroner per 30. september 2017. Dette tilsvarer en økning på 11,2 % fra årsskiftet. Endringen skyldtes hovedsakelig økning i forsikringsforpliktelsene.

Finansielle eiendeler

SpareBank 1 Forsikring AS plasserer forvaltningskapitalen i aksjefond, obligasjons- og pengemarkedsfond, rentebærende papirer og eiendommer. Selskapet benytter i begrenset grad andre finansielle instrumenter. De finansielle eiendelene er delt inn i seks porteføljer. Selskapets kapital forvaltes i en egen selskapsportefølje. Forvaltningen av kundemidlene knyttet til individuelle spareforsikringer solgt før 1. januar 2008 forvaltes i en adskilt kollektivportefølje. Fripoliser med høye krav til årlig avkastning forvaltes også i en egen adskilt kollektivportefølje, mens de øvrige fripolisene forvaltes i en adskilt kollektivportefølje sammen med kundemidlene tilhørende ytelsespensjon. I den ordinære kollektivporteføljen forvaltes midlene til øvrige produkter med kontraktsfaste forpliktelser. Den sjette porteføljen er eiendelene knyttet til livsforsikring med investeringsvalg. En betydelig andel av plasseringene i kollektivporteføljene er i eiendom og obligasjoner som måles til amortisert kost i regnskapet. I kollektivporteføljene samlet har selskapet en aksjeandel på 13,2 %. Styring av forvaltningskapitalen skjer gjennom en modell der selskapets finansielle eksponering vurderes samlet.

Fordelingen av selskapets finansielle eiendeler mellom kollektivporteføljer og aktivaklasser per 30.09.17:

Prosent fordeling Finansielle eiendeler	Gammel individual bestand	Fripoliser og ytelses- pensjon	Fripoliser med høye krav til avkastning
Obligasjoner til amortisert kost	38,1	38,8	44,3
Obligasjoner til virkelig verdi	28,2	30,3	25,0
Eiendom	16,9	16,6	16,9
Aksjer og andeler	15,6	13,4	13,0
Andre eiendeler	1,2	0,9	0,8
Sum eiendeler	100,0	100,0	100,0

Fordelingen av finansielle eiendeler mellom aktivaklasser i den ordinære kollektivporteføljen og selskapsporteføljen per 30.09.17:

Prosent fordeling, Finansielle eiendeler	Ordinær bestand	Selskaps- portefølje
Obligasjoner til amortisert kost	29,0	19,3
Obligasjoner til virkelig verdi	42,1	60,5
Eiendom	16,2	17,3
Aksjer og andeler	11,7	0,0
Andre eiendeler	1,0	2,9
Sum eiendeler	100,0	100,0

Eiendomsporteføljen består i hovedsak av kontor-eiendommer konsentrert til sentrale deler av Oslo. Verdien av eiendoms-investeringene ble i andre kvartal 2017 oppregulert med 65,8 mill. kroner, som tilsvarte 1,5 % av bokført verdi.

Avkastningen i selskapsporteføljen var 3,0 % per 30. september 2017, mens verdijustert avkastning i de fire kollektivporteføljene for ordinær bestand, fripoliser og ytelsespensjon, fripoliser med høye krav til avkastning og gammel individual bestand var henholdsvis 4,5 %, 4,7 %, 4,6 % og 5,0 %. Bokført avkastning i disse porteføljene ble henholdsvis 3,2 %, 3,3 %, 3,3 % og 4,3 %.

Kursreguleringsfondet i kollektivporteføljene utgjorde 2.146 mill. kroner ved utgangen av tredje kvartal 2017,

mot 1.892 mill. kroner ved utgangen av 2016. Av fondet per 30. september tilhørte 541,8 mill. kroner den ordinære kollektivporteføljen, 714,4 mill. kroner tilhørte porteføljen til fripoliser og ytelsespensjon, 383,2 mill. kroner tilhørte porteføljen til fripoliser med høye krav til avkastning og 506,8 mill. kroner tilhørte porteføljen til gamle individuelle spareforsikringer.

Eiendeler og avkastning i livsforsikring med investeringsvalg

Netto finansielle eiendeler knyttet til forsikringer med investeringsvalg utgjorde 23.611 mill. kroner per 30. september 2017. Midlene fordelte seg med 58,5 % i aksjefond, 27,5 % i obligasjonsfond, og 14,0 % i pengemarkedsfond.

Selskapet tilbyr ulike investeringsprofiler. Innen bedriftsmarkedet hadde fondsporteføljen "100 % aksjer" en avkastning ved utgangen av tredje kvartal 2017 på 16,2 %. Investeringsprofilene "Offensiv", "Moderat" og "Forsiktig" ga avkastning på 12,7 %, 9,3 % og 5,9 %. Avkastningen er eksklusive forvaltningskostnad. Selskapets "Moderat"-portefølje har ifølge Norsk Pensjon levert beste avkastning i markedet de siste 3, 5 og 10 år.

Innen privatmarkedet oppnådde fondsporteføljen "100 % aksjer" en avkastning på 14,9 %. Investeringsprofilene "Offensiv", "Moderat" og "Forsiktig" ga avkastning på 11,6 %, 8,5 % og 5,4 %. Avkastningen er inklusive forvaltningskostnad.

Forsikringsmessige avsetninger

De samlede forsikringsmessige avsetningene for livsforsikringer med kontraktsfastsatte forpliktelser var 22.336 mill. kroner ved utgangen av tredje kvartal 2017, mot 21.253 mill. kroner ved årsskiftet. Dette tilsvarte en økning på 5,1 %.

De forsikringsmessige avsetningene for livsforsikringer med særskilt investeringsportefølje utgjorde 23.505 mill. kroner per 30. september 2017, mot 19.156 mill. kroner ved årsskiftet. Dette tilsvarte en økning på 22,7 %.

Erstatninger

Brutto utbetalte erstatninger ble 1.696 mill. kroner etter tredje kvartal 2017, en økning på 100,5 mill. kroner i forhold til samme tidspunkt i fjor. Overføring av forsikringsfond til andre selskaper utgjorde 596,9 mill. kroner, mot 269,2 mill. kroner forrige år.

Driftskostnader

De forsikringsrelaterte driftskostnadene eksklusiv mottatt gjenforsikringsprovisjon utgjorde 794,4 mill. kroner etter tredje kvartal 2017, mot 727,0 mill. kroner på samme tid forrige år. Provisjonskostnadene utgjorde 280,3 mill. kroner, en økning på 13,8 mill. kroner fra året før.

Driftskostnadene eksklusive provisjoner utgjorde 514,1 mill. kroner etter tredje kvartal 2017, mot 460,4 mill. kroner på samme tid forrige år. Personalkostnader inkludert effekten av finansskatt økte med 39,7 mill. kroner. Forvaltningskostnader knyttet til finansielle eiendeler økte med 2,5 mill. kroner. Avskrivningskostnadene var 2,4 mill. kroner høyere. IT-kostnader og kostnader til konsulenter knyttet til utvikling av fagsystemer og produkter utgjorde det meste av den øvrige økningen.

Salgsutvikling

SpareBank 1 Forsikring AS er markedsleder med flest antall kunder innen individuell risikoforsikring. Det er fortsatt et udekket behov i markedet og selskapet forventer ytterligere lønnsom vekst.

Salg av arbeidsledighetsforsikring ble stanset i begynnelsen av 2017. Selskapets salgsvolumer for øvrige risikoprodukter i personmarkedet var 11,9 % høyere etter tredje kvartal 2017 enn forrige år.

For innskuddspensjonsforsikringer i bedriftsmarkedet var det en reduksjon i salgsvolumene på 7,2 % i forhold til samme periode i 2016. Dersom salget av hybridpensjon inkluderes var det en økning på 4,1 %. Per 30. juni i år hadde selskapet en markedsandel i markedet for innskuddspensjon på 9,4 % mot 8,0 % på samme tid forrige år. Inkludert hybridpensjon var markedsandelen 10,5 %.

Skattemessige forhold

Skattekostnaden ved utløpet av andre kvartal 2017 ble 127,8 mill. kroner (24,5 %). Hovedårsaken til avvik i selskapets skattekostnad sammenlignet med en normalskattesats for finansforetak på 25 % var beregnet effekt av fritaksmetoden for aksjerelaterte investeringer hvor inntekten tilfaller selskapet.

Resultatanalyse

Resultatanalyse:

Beløp i mill. kroner	30.09.17	30.09.16
Risikoresultat	230,1	259,9
Administrasjonsresultat	5,3	10,6
Avkastningsresultat	367,8	238,5
Oppreservering for økt levealder	0,0	-2,6
Selskapet bidrag til oppreservering	0,0	-1,9
Vederlag for rentegaranti	24,5	21,9
Resultat til fordeling	627,7	526,4

Netto risikoresultat utgjorde 230,1 mill. kroner etter tredje kvartal 2017, mot 259,9 mill. kroner til samme tidspunkt i fjor. Det var særlig resultatene fra uføreforsikringer som ga svakere resultat enn forrige år.

Administrasjonsresultatet ble bedret med 11,4 mill. kroner gjennom effekter knyttet til reassurans. For øvrig var resultatet 16,7 mill. kroner svakere sammenlignet med samme tidspunkt i fjor. Dette skyldtes hovedsakelig en økning i administrasjons- og provisjonskostnadene.

Netto renteresultat (finansinntekter i kundeporteføljene redusert med garantert avkastning) ble 367,8 mill. kroner, mot 238,5 mill. kroner året før. Bedringen i renteresultatet skyldtes hovedsakelig høye netto realiserede gevinster. Vederlaget for rentegarantien utgjorde 24,5 mill. kroner, mot 21,9 mill. kroner til samme tidspunkt i fjor.

Kapitalforhold og soliditet

Selskapet anses å være godt kapitalisert sett opp mot de regulatoriske kravene i Solvens II regelverket. Foreløpige beregninger viser at selskapets solvensmargin uten bruk av overgangsregler er 175 % per 30. september 2017. Per andre kvartal 2017 var solvensmarginen 174 %, sammenlignet med 171 % ved årsskiftet.

Styret anser at selskapets forretningsmessige eksponering er godt tilpasset dets risikoevne.

Organisatoriske forhold

SpareBank 1 Forsikring AS er et heleiet datterselskap av SpareBank 1 Gruppen AS. Holdingselskapet fokuserer på styring og kontroll av datterselskapene. Støttetjenester innen områdene juridisk, økonomi, kommunikasjon og personal er organisatorisk lagt til SpareBank 1 Forsikring AS. Støttetjenester innen IT-området blir kjøpt fra SpareBank 1 Bank-samarbeidet DA.

Fremtidsutsikter

Økt fokus på pensjon forventes å gi langsiktig vekst i markedet for både trygghetsprodukter og pensjons-sparing. Et helhetlig forsikringstilbud, samarbeidet med LO og SpareBank 1 bankenes distribusjonsnett, gir et godt utgangspunkt for fortsatt økt forretnings-volum.

Det er fortsatt et udekket behov for individuell risikoforsikring i markedet og selskapet forventer videre lønnsom vekst. I 2017 satser selskapet ytterligere på nysalg, mersalg og kryssalg av forsikring til SpareBank 1 bankkunder, LO-medlemmer og eksisterende forsikringskunder. Gjennom auto-matisering av låneprosessen vil alle kunder som ønsker

det få tilbud om livsforsikring ved etablering av boliglån i bankene.

Kundenes bruk av digitale løsninger øker sterkt. SpareBank 1 Forsikring AS har digitale kjøpsløsninger for sine hovedprodukter. Det er stort fokus på å sikre gode kundeopplevelser gjennom løsninger som er enkle, gjenkjennbare på tvers av flater (mobil, brett, PC) og tilpasset kundens forskjellige behov. Et eksempel på dette er det sterkt voksende salget av individuelle spareprodukter med investeringsvalg.

SpareBank1 Forsikring er ved siden av Storebrand markedets eneste tilbyder av ny tjenestepensjon (hybrid). Det er en økende interesse for produktet både fra virksomheter som har privat ytelsespensjon og fra virksomheter som har offentlig tjenestepensjon. Det er åpnet for overgang til hybridpensjon for konkurranseutsatte kommunale og interkommunale bedrifter.

SpareBank 1 Forsikring har tatt en ledende posisjon i hybridpensjonsmarkedet med en markedsandel på ca. 2/3 målt i årlig sparepremie. Selskapet er gjennom sin satsing på produktet og med sin unike distribusjonskraft, godt posisjonert for å opprettholde sin rolle som markedsleder fremover.

Et interdepartementalt utvalg la i desember 2016 frem en utredning om endring av innskuddspensjon som vil medføre at arbeidstakerne kan ta med seg oppspart pensjonskapital til ny arbeidsgiver. Utredningen ble foretatt som et resultat av lønnsforhandlingene mellom Fellesforbundet og Norsk Industri våren 2016. Det er utredet fem modeller for en slik egen pensjonskonto. Utredningen omhandler også opptjening av pensjon fra første krone og fra første time, ved at dagens begrensninger for lave opptjeninger fjernes. Forslaget vil gi muligheter for brede pensjonsordninger på tvers av bedrifter, noe som SpareBank 1 ser positivt på.

Sterk premieøkning som følge av redusert beregnings-rente og økte priser ved lengre levealder har ført til

overgang fra ytelsespensjon til innskudds- eller hybridpensjon.

Myndighetene har foreslått ny skattefavorisert individuell pensjonssparing. Etter forslaget skal slike avtaler kunne inngås med bank, livsforsikringsforetak, pensjonsforetak, verdipapirforetak eller forvaltnings-selskap for verdipapirfond med ikrafttredelse fra 1. november 2017. SpareBank 1 Forsikring vil tilby produktet. Selskapet har gode erfaringer med nettløsningen for kjøp av pensjonskonto og vil gjenbruke løsningen. I tillegg kommer salg via rådgiverne i alliansebankene. Selskapet forventer stor etterspørsel, men også sterk konkurranse.

Ny skattefavorisert individuell pensjonssparing er et pensjonsprodukt som passer godt sammen med

selskapets tjenestepensjonsprodukter, og vil for mange av medlemmene i tjenestepensjon være et godt supplement til det de får fra arbeidsgiver. SpareBank 1 Forsikring forventer at mange av selskapets bedriftskunder ønsker å informere sine ansatte om denne tilleggsmuligheten og vil legge til rette for det.

SpareBank 1 Forsikring AS anses å være godt posisjonert i forhold til det fremtidige pensjonsmarkedet. Selskapet har gode resultater fra rene risikoprodukter og det er fokus på lønnsomhet i selskapet. Gjennom den kapital-forvaltningsstrategien som er fulgt sikter selskapet mot å gi langsiktig stabil avkastning til kunder og eier.

Oslo, 24. oktober 2017

Styret i SpareBank 1 Forsikring AS

RESULTATREGNSKAP

Beløp i 1000 kr.		Pr. 30.09.2017	Pr. 30.09.2016	Pr. 31.12.2016
1.1	Forfalte premier, brutto	4 547 285	3 694 893	4 986 817
1.2	Avgitte gjenforsikringspremier	-157 223	-158 831	-201 988
1.3	Overføring av premiereserve og pensjonskapital mv. fra andre forsikringsforetak	1 406 908	1 189 189	1 658 758
1	SUM PREMIEINTEKTER FOR EGEN REGNING	5 796 970	4 725 251	6 443 587
2.1	Inntekter fra investeringer i datterforetak (eiendomsselskap)	175 471	183 341	243 011
2.2	Renteinntekt og utbytte mv. på finansielle eiendeler	313 712	321 562	436 734
2.4	Verdiendringer på investeringer	253 773	93 450	175 334
2.5	Realisert gevinst og tap på investeringer	241 601	113 830	112 189
	SUM NETTO INNTEKTER FRA INVESTERINGER I			
2	KOLLEKTIVPORTEFØLJEN	984 557	712 183	967 268
3.2	Renteinntekt og utbytte mv. på finansielle eiendeler	120 017	130 013	130 013
3.4	Verdiendringer på investeringer	967 437	-537 216	-235 465
3.5	Realisert gevinst og tap på investeringer	816 541	797 798	974 284
	SUM NETTO INNTEKTER FRA INVESTERINGER I			
3	INVESTERINGSVALGPORTEFØLJEN	1 903 995	390 595	868 832
4	ANDRE FORSIKRINGSRELATERTE INNTEKTER	86 520	88 105	114 040
5.1.1	Utbetalte erstatninger, brutto	-1 695 785	-1 595 277	-2 120 973
5.1.2	Gjenforsikringsandel av utbetalte erstatninger	86 565	94 793	125 988
5.1	Utbetalte erstatninger	-1 609 220	-1 500 484	-1 994 985
5.2	Overf. av premiereserve og pensjonskapital mv. til andre forsikringsforetak	-596 880	-269 235	-422 912
5	SUM ERSTATNINGER FOR EGEN REGNING	-2 206 100	-1 769 719	-2 417 897
6.1.1	Endring i premiereserve mv., brutto	-626 439	-541 441	-845 159
6.1.2	Endring i gjenforsikringsandel av premiereserven mv.	14 009	22 988	48 031
6.1	Endring i premiereserve mv.	-612 430	-518 453	-797 128
6.2	Endring i tilleggsavsetninger	24 998	11 859	-74 471
6.3	Endring i kursreguleringsfond	-253 773	-93 450	-175 334
6.4	Endring i premiefond, innskuddsfond og fond for regulering av pensjoner mv.	-2 968	-3 041	-3 687
6.6	Overføring av tilleggsavsetninger fra andre forsikringsforetak		8	8
	RESULTATFØRTE ENDRINGER I FORSIKRINGSFORPLIKTELSE -			
6	KONTRAKTFASTSATTE FORPLIKTELSE	-844 173	-603 077	-1 050 612
7.1	Endring i pensjonskapital mv.	-4 298 314	-2 294 588	-3 526 934
7.3	Endring i premiefond, innskuddsfond og fond for regulering av pensjoner mv.	-28 266	-10 270	-16 656
	RESULTATFØRTE ENDRINGER I FORSIKRINGSFORPLIKTELSE -			
7	SÆRSKILT INVESTERINGSFORPLIKTELSE	-4 326 580	-2 304 858	-3 543 590
8.1	Overskudd på avkastningsresultatet	-223 464	-141 289	-88 031
8.2	Risikoresultat tilordnet forsikringskontraktene	-19 204	-32 713	-16 983
8.3	Annen tilordning av overskudd		-23 168	
	SUM MIDLER TILORDNET FORSIKRINGSKONTRAKTENE -			
8	KONTRAKTFASTSATTE FORPLIKTELSE	-242 668	-197 170	-105 014
9.1	Forvaltningskostnader	-44 644	-37 667	-54 775
9.2	Salgskostnader	-402 890	-319 796	-426 682
9.4	Forsikringsrelaterede administrasjonskostnader (inkl. provisjoner for mottatt)	-346 882	-369 489	-507 554
9.5	- Gjenforsikringsprovisjoner og gevinstandeler	36 291	24 707	28 207
9	SUM FORSIKRINGSRELATERTE DRIFTSKOSTNADER	-758 125	-702 245	-960 804
10	ANDRE FORSIKRINGSRELATERTE KOSTNADER	-9 386	-9 877	-10 987
11	RESULTAT AV TEKNISK REGNSKAP	385 010	329 188	304 823

12.1	Inntekter fra investeringer i datterforetak (eiendomsselskap)	45 450	40 196	53 810
12.2	Renteinntekt og utbytte mv. på finansielle eiendeler	68 704	66 634	90 255
12.4	Verdiendringer på investeringer	62 134	64 360	44 475
12.5	Realisert gevinst og tap på investeringer	-4 131	375	2 297
	SUM NETTO INNTEKTER FRA INVESTERINGER I			
12	SELSKAPSPORTEFØLJEN	172 157	171 565	190 837
13	ANDRE INNTEKTER	1 207	101 749	33 501
14.1	Forvaltningskostnader	-3 059	-2 120	-3 848
14.2	Andre kostnader	-42 764	-2 071	-3 856
	FORVALTNINGSKOSTNADER OG ANDRE KOSTNADER KNYTTET TIL			
14	SELSKAPSPORTEFØLJEN	-45 823	-4 191	-7 704
15	RESULTAT AV IKKE-TEKNISK REGNSKAP	127 541	269 123	216 634
16	RESULTAT FØR SKATTEKOSTNAD	512 551	598 311	521 457
17	SKATTEKOSTNADER	-125 288	-140 956	-114 090
18	RESULTAT FØR ANDRE RESULTATKOMPONENTER	387 263	457 355	407 367
19.3	Aktuarielle gevinster og tap på ytelsesbaserte pensjonsordninger - ytelser til	9 932	-114 285	-4 681
19.5	Gvinster og tap på finansielle eiendeler tilgjengelig for salg			-37
19	ANDRE RESULTATKOMPONENTER	7 449	-85 714	-3 548
20	TOTALRESULTAT	394 712	371 641	403 819

BALANSE - EIENDELER

Beløp i 1000 kr.		Pr. 30.09.2017	Pr. 30.09.2016	Pr. 31.12.2016
1.2	Andre immaterielle eiendeler	143 027	155 712	154 220
1	SUM IMMATERIELLE EIENDELER	143 027	155 712	154 220
2.1.1	Investeringseiendommer	1 605	1 581	1 581
2.1	Bygninger og andre faste eiendommer	1 605	1 581	1 581
2.2.1	Aksjer og andeler i datterforetak (eiendomsselskap)	934 657	812 279	825 887
2.2.2	Fordringer på datterforetak (eiendomsselskap)	60 110		5 006
2.2	Datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak	994 767	812 279	830 893
2.3.1	Investeringer som holdes til forfall	141 458	205 108	178 914
2.3.2	Utlån og fordringer	973 943	749 965	805 635
2.3	Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost	1 115 401	955 073	984 549
2.4.1	Aksjer og andeler (inkl. aksjer og andeler målt til kost)	478	1 315	1 278
2.4.2	Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkast.	3 419 444	2 968 580	3 980 643
2.4.4	Finansielle derivater	48		
2.4.5	Andre finansielle eiendeler	242 190	131 313	23 056
2.4	Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi	3 662 160	3 101 208	4 004 977
2	SUM INVESTERINGER	5 773 933	4 870 141	5 822 000
3.1	Fordringer i forbindelse med direkte forretninger	115 625	109 313	66 475
3.3	Andre fordringer	30 717	42 090	40 615
3	SUM FORDRINGER	146 342	151 403	107 090
4.1	Anlegg og utstyr	69 886	76 363	72 026
4.2	Kasse, bank	194 911	196 103	262 633
4.4	Andre eiendeler betegnet etter sin art	5 557	5 557	5 557
4	SUM ANDRE EIENDELER	270 354	278 023	340 216
5.3	Andre forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter	380		6 552
	SUM FORSKUDDSBETALTE KOSTNADER OG OPPTJENTE IKKE			
5	MOTTATTE INNTEKTER	380		6 552
	SUM EIENDELER I SELSKAPSPORTEFØLJEN	6 334 036	5 455 279	6 430 078
6.1.1	Investeringseiendommer	981	1 005	1 005
6.1	Bygninger og andre faste eiendommer	981	1 005	1 005
6.2.1	Aksjer og andeler i datterforetak (eiendomsselskap)	3 620 201	3 561 868	3 621 539
6.2	Datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak	3 620 201	3 561 868	3 621 539
6.3.1	Investeringer som holdes til forfall	1 426 084	1 969 439	1 721 361
6.3.2	Utlån og fordringer	6 583 498	5 154 722	5 636 491
6.3	Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost	8 009 582	7 124 161	7 357 852
6.4.1	Aksjer og andeler (inkl. aksjer og andeler målt til kost)	2 939 755	2 600 430	2 829 338
6.4.2	Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkast.	7 217 614	7 021 524	6 809 619
6.4.4	Finansielle derivater	5 556	74 017	4 727
6.4.5	Andre finansielle eiendeler	127 723	98 661	300 837
6.4	Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi	10 290 648	9 794 632	9 944 521
6	SUM INVESTERINGER I KOLLEKTIVPORTEFØLJEN	21 921 412	20 481 666	20 924 917
	GJENFORSIKRINGSANDEL AV FORSIKRINGSFORPLIKTELSE I			
7	KOLLEKTIVPORTEFØLJEN	429 252	390 199	415 243
8.4.1	Aksjer og andeler (inkl. aksjer og andeler målt til kost)	13 824 271	9 745 282	10 873 314
8.4.2	Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkast.	9 672 515	7 868 790	8 349 107
8.4.4	Finansielle derivater		218 606	
8.4.5	Andre finansielle eiendeler	114 043	106 012	40 483
8.4	Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi	23 610 829	17 938 690	19 262 904
8	SUM INVESTERINGER I INVESTERINGSVALGPORTEFØLJEN	23 610 829	17 938 690	19 262 904
	SUM EIENDELER	52 295 529	44 265 834	47 033 142

BALANSE – EGENKAPITAL OG GJELD

Beløp i 1000 kr.		Pr. 30.09.2017	Pr. 30.09.2016	Pr. 31.12.2016
10.1	Selskapskapital	348 400	348 400	348 400
10.2	Overkurs	481 500	481 500	481 500
10.4	Annen innskutt egenkapital	1 661 288	1 661 288	1 661 288
10	SUM INNSKUTT EGENKAPITAL	2 491 188	2 491 188	2 491 188
11.1.3	Risikoutjevningfond	37 783	75 727	24 343
11.1	Sum Fond	37 783	75 727	24 343
11.2	Annen opptjent egenkapital	1 440 348	1 379 336	1 059 076
11	SUM OPPTJENT EGENKAPITAL	1 478 131	1 455 063	1 083 419
12.3	Annen ansvarlig lånekapital	1 000 000		1 000 000
12	SUM ANSVARLIG LÅNEKAPITAL	1 000 000		1 000 000
13.1	Premiereserve	19 042 752	18 019 244	18 385 452
13.2	Tilleggsavsetninger	605 864	538 127	616 140
13.3	Kursreguleringsfond	2 146 163	1 810 506	1 892 390
13.4	Premiefond, innskuddsfond og fond for regulering av pensjoner mv.	318 048	317 059	358 972
	Ufordelte overskuddsmidler	222 723	180 164	
	SUM FORSIKRINGSFORPLIKTELSER -			
13	KONTRAKTFASTSATTE FORPLIKTELSER	22 335 550	20 865 100	21 252 954
14.1	Pensjonskapital mv.	23 023 814	17 534 748	18 759 543
14.3	Premiefond, innskuddsfond og fond for regulering av pensjoner mv.	481 186	403 763	396 901
	SUM FORSIKRINGSFORPLIKTELSER -			
14	SÆRSKILT INVESTERINGSFORPLIKTELSER	23 505 000	17 938 511	19 156 444
15.1	Pensjonsforpliktelser og lignende	13 384	166 091	61 428
15.2.2	Forpliktelser ved utsatt skatt	739 413	653 101	613 835
15.2	Forpliktelser ved skatt	739 413	653 101	613 835
15	SUM AVSETNINGER FOR FORPLIKTELSER	752 797	819 192	675 263
16	PREMIEDEPOT FRA GJENFORSIKRINGSFORETAK	263 783	243 218	250 524
17.1	Forpliktelser i forbindelse med direkte forsikring	96 691	140 051	129 411
17.2	Forpliktelser i forbindelse med gjenforsikring	20 813	19 113	20 992
17.4	Finansielle derivater	149 504	-	128 072
17.5	Andre forpliktelser	90 126	166 553	700 370
17	SUM FORPLIKTELSER	357 134	325 717	978 845
18.2	Andre påløpte kostnader og mottatte, ikke opptjente inntekter	111 946	127 845	144 505
	SUM PÅLØPTE KOSTNADER OG MOTTATTE, IKKE OPPTJENTE			
18	INNTEKTER	111 946	127 845	144 505
	SUM EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSER	52 295 529	44 265 834	47 033 142

KONTANTSTRØM

NOK 1 000	30.09.2017	30.09.2016
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	4 431 207	3 540 418
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	-3 919 864	-3 632 304
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteten	-443 620	3 430
Netto kontantstrøm for perioden	-67 723	-88 456
Kontanter og bankinnskudd ved periodens begynnelse	262 633	284 481
Kontanter og bankinnskudd ved periodens slutt	194 910	196 025

EGENKAPITAL

NOK 1 000	Innskutt egenkapital	Overkurs	Annen innskutt egenkapital	Risiko-utjevningss fond	Annen opptjent egenkapital	Total egenkapital
Egenkapital pr. 31.12.2016	348 400	481 500	1 661 287	24 343	1 059 076	3 574 606
Resultat før andre resultatkomponenter					387 263	387 263
Estimatavvik pensjoner					9 932	9 932
Skatt på andre resultatkomponenter					-2 483	-2 483
Totalresultat					394 712	394 712
Poster ført direkte mot EK:						
Avsatt til risikoutjevningssfond				13 440	-13 440	
Sum inntekter og kostnader for perioden				13 440	-13 440	
Egenkapital pr. 30.09.2017	348 400	481 500	1 661 287	37 783	1 440 348	3 969 318

NOTER TIL REGNSKAPET

NOTE 1- REGNSKAPSPRINSIPPER

Delårsregnskapet er utarbeidet i henhold til IAS 34 *Delårsrapportering* jf årsregnskapsforskriften for livsforsikringselskaper § 6-2. Delårsrapporten gir ikke fullstendige noteopplysninger som er påkrevd i årsregnskapet, følgelig bør delårsrapporten leses i sammenheng med årsregnskapet for 2016. Årsregnskapet for 2016 finnes på internettsiden "www.sparebank1.no".

De samme regnskapsprinsipper og beregningsmetoder som ble benyttet i årsregnskapet for 2016 er lagt til grunn i delårsrapporten.

Estimater

I utarbeidelsen av delårsregnskapet har ledelsen benyttet estimater som påvirker regnskapstallene. Områder hvor slike estimater er vesentlige er pensjoner og forsikringstekniske avsetninger. Kildene til usikkerhet ved estimering er de samme som ved årsoppgjør for 2016. Fremtidige hendelser kan medføre at estimatene endrer seg. Endringene vil bli regnskapsført når eventuelt nytt estimat fastsettes.

NOTE 2 – VERDSETTELSESHIERARKI – FINANSIELLE EIENDELER SOM MÅLES TIL VIRKELIG VERDI

Hoveddelen av selskapets finansielle eiendeler er vurdert til virkelig verdi. Virkelig verdi er det beløpet den enkelte eiendel kan omsettes for i en velordnet transaksjon mellom markedsaktører på måletidspunktet under de gjeldende markedsforhold.

Ved beregning av virkelig verdi benyttes ulike metoder og teknikker avhengig av type finansielle eiendeler og i hvilken grad de handles i aktive markeder. Eiendelene klassifiseres i sin helhet i en av tre verdsettelsesnivåer basert på det laveste nivå av verdsettelsesinformasjon som er betydningsfull for verdsettelsen av eiendelen.

Nivå 1

Kvoterte priser i aktive markeder anses som det beste estimat på en eiendels virkelige verdi. Eiendeler klassifiseres i nivå 1 dersom virkelig verdi er fastsatt basert på priser som er enkelt og regelmessig tilgjengelige og representerer faktiske og regelmessige forekommende markedstransaksjoner på en armlengdes avstand.

Følgende finansielle eiendeler er klassifisert under nivå 1

- Andeler i aksje-, obligasjons- og pengemarkedsfond
- Børsnoterte aksjer, statsobligasjoner og statssertifikater med fast avkastning

Nivå 2

Når kvoterte priser i aktive markeder ikke er tilgjengelige, fastsettes virkelig verdi for eiendelen ved hjelp av verdsettelsesmetoder som baserer seg på observerbare markedsdata. Eiendeler klassifiseres i nivå 2 dersom virkelig verdi er fastsatt med referanse til priser som ikke er kvoterte, men som er observerbare enten direkte (som priser) eller indirekte (derivert fra priser).

Følgende finansielle instrumenter er klassifisert under nivå 2

- Aksjederivater, valutaterminer, fremtidige renteaftaler og valutaswapper hvis virkelig verdi er derivert fra verdien av underliggende instrument
- Obligasjoner og sertifikater som ikke er noterte, eller er noterte, men hvor det ikke forekommer regelmessige transaksjoner. De unoterte instrumentene verdsettes basert på observerbare rentekurver og estimert kredittspread der hvor det er aktuelt

Nivå 3

Når verken kvoterte priser i aktive markeder eller observerbare markedsdata er tilgjengelige, fastsettes virkelig verdi ved hjelp av verdsettelsesteknikker som ikke er basert på observerbare markedsdata. Eiendeler klassifiseres i nivå 3 dersom virkelig verdi er fastsatt uten å være basert på verken kvoterte priser i aktive markeder eller observerbare markedsdata.

Selskapet har en helt ubetydelig post klassifisert under nivå 3.

Bevegelser mellom nivåene skjer når karakter rundt input til verdsettelse endrer seg.

3. kvartal 2017

NOK 1 000	NIVÅ 1	NIVÅ 2	NIVÅ 3	Sum
Verdipapirer – tilgjengelig for salg			478	478
Verdipapirer - utpekt til virkelig verdi over resultat	30 776 466	6 781 089		37 557 555
Herav aksjer og andeler	16 764 026			16 764 026
Herav obligasjoner og sertifikater	14 012 440	6 297 133		20 309 573
Herav andre verdipapirer		483 956		483 956
Finansielle derivater		5 604		5 604
Herav aksjeinstrumenter		11		11
Herav valutainstrumenter				
Herav renteinstrumenter		5 593		5 593
Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi	30 776 466	6 786 693	478	37 563 637
Derivater		149 504		149 504
Herav valutainstrumenter		149 452		149 452
Herav renteinstrumenter		52		52
Finansielle forpliktelser som måles til virkelig verdi		149 504		149 504

Avstemming av nivå 3

NOK 1 000	Aksjer og andeler	Obligasjoner og sertifikater	Andre verdipapirer
Finansielle instrumenter til virkelig verdi			
Inngående balanse	1 278		
Kapitalnedsettelse	-800		
Utgående balanse	478		

Året 2016

NOK 1 000	NIVÅ 1	NIVÅ 2	NIVÅ 3	Sum
Verdipapirer – tilgjengelig for salg			1 278	1 278
Verdipapirer - utpekt til virkelig verdi over resultat	25 619 397	7 587 000		33 206 397
<i>Herav aksjer og andeler</i>	13 702 652			13 702 652
<i>Herav obligasjoner og sertifikater</i>	11 916 745	7 222 624		19 139 369
<i>Herav andre verdipapirer</i>		364 376		364 376
Finansielle derivater		4 727		4 727
<i>Herav renteinstrumenter</i>		4 727		4 727
Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi	25 619 397	7 591 727	1 278	33 212 402
Derivater		128 072		128 072
<i>Herav aksjeinstrumenter</i>		844		844
<i>Herav valutainstrumenter</i>		127 228		127 228
Finansielle forpliktelser som måles til virkelig verdi		128 072		128 072

Avstemming av nivå 3

NOK 1 000	Aksjer og andeler	Obligasjoner og sertifikater	Andre verdipapirer
Finansielle instrumenter til virkelig verdi			
Inngående balanse	1 315		
Gevinst og tap i andre resultatkomponenter	(37)		
Utgående balanse	1 278		

Overføring mellom nivå 1 og 2

Finansielle instrumenter til virkelig verdi	Aksjer og andeler	Obligasjoner og sertifikater	Andre verdipapirer
Overført fra nivå 2 til nivå 1 - FVO		60 923	
Flytting av statsobligasjoner fra nivå 2 til 1.			

NOTE 3 – VERDIPAPIRER TIL VIRKELIG VERDI

	3. kvartal 2017	Året 2016
NOK 1000	Bokført verdi/ virkelig verdi	Bokført verdi/ virkelig verdi
<i>Aksjer og andeler:</i>		
Private equity		1 407
Norske aksjefond	2 637 681	2 233 247
Utland private equity	5 030	6 752
Utenlandske aksjefond	14 121 315	11 461 246
Sum aksjer og andeler til virkelig verdi	16 764 026	13 702 652
<i>Obligasjoner og sertifikater:</i>		
Norske obligasjoner og sertifikater	16 431 552	15 584 769
Utenlandske obligasjoner og sertifikater	3 878 021	3 554 600
Sum obligasjoner og sertifikater til virkelig verdi	20 309 573	19 139 369
<i>Andre verdipapirer:</i>		
Hedgefond	24	24
Andre finansielle eiendeler	483 932	364 352
Sum andre finansielle eiendeler til virkelig verdi	483 956	364 376
Sum finansielle eiendeler til virkelig verdi	37 557 555	33 206 397

NOTE 4 – DERIVATER

NOK 1 000	3. kvartal 2017			Året 2016		
	Kontraktsum	Virkelig verdi eiendeler	Virkelig verdi forpliktelser	Kontraktsum	Virkelig verdi eiendeler	Virkelig verdi forpliktelser
Aksjeinstrumenter						
Opsjoner	3 900	11		7 650		844
Sum	3 900	11		7 650		844
Valutainstrumenter						
Valutaterminer	11 943 814		149 452	9 753 252		127 228
Sum	11 943 814		149 452	9 753 252		127 228
Renteinstrumenter						
Rentebytteavtaler (swap) (dekker også cross count)	922 000	5 593	52	172 000	4 727	
Sum	922 000	5 593	52	172 000	4 727	
Sum finansielle	12 869 714	5 604	149 504	9 932 902	4 727	128 072

Oppstilling vedrørende motregningsrett

3. kvartal 2017

Finansielle eiendeler	Brutto balanseført beløp	Balanseført beløp som nettoføres	Nettobeløp i balansen	Beløpet som ikke er nettopresenter t i balansen	Beløp etter mulige nettooppgjør
<i>Instrument</i>					
Aksjeinstrumenter	11		11		11
Renteinstrumenter	5 593		5 593		5 593
Sum	5 604		5 604		5 604
<i>Finansielle</i>					
<i>Instrument</i>					
Valutainstrumenter	149 452		149 452		149 452
Renteinstrumenter	52		52		52
Sum	149 504		149 504		149 504

Året 2016

Finansielle eiendeler	Brutto balanseført beløp	Balanseført beløp som nettoføres	Nettobeløp i balansen	Beløpet som ikke er nettopresenter t i balansen	Beløp etter mulige nettooppgjør
<i>Instrument</i>					
Renteinstrumenter	4 727		4 727		4 727
Sum	4 727		4 727		4 727
Finansielle					
<i>Instrument</i>					
Aksjeinstrumenter	844		844		844
Valutainstrumenter	127 228		127 228		127 228
Sum	128 072		128 072		128 072

NOTE 5 – VERDIPAPIRER TILGJENGELIG FOR SALG**Aksjer tilgjengelig for salg**

NOK 1 000	Anskaffelses kost	Bokført verdi	Virkelig verdi
Norsk Pensjon AS	1 600	478	478
Youngstorget Parkeringshus AS	325		
Sum aksjer tilgjengelig for salg	1 925	478	478

Aksjene tilhører selskapsporteføljen.

Beholdningsendringer gjennom

Inngående balanse 01.01.17	1 278
Kapitalnedsettelse	-800
Utgående balanse 30.09.17	478